

Handläggare
Feven Mehari
Telefon: 08-508 25 024

Till
Socialnämnden
2023-01-24

Tillsynsplan för tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel 2023

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till tillsynsplan 2023.

Veronica Carstorp Wolgast
socialdirektör

Maria Karlsson
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

Syftet med tillsynen och kontrollen är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid försäljning av tobak och liknande produkter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel. Tillsynsarbetet har fokus på att underlätta tillståndshavarnas arbete och verksamheter så att de enkelt ska kunna tillämpa de regler som gäller. Tillsynsplanerna ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål. Tillsynsplanerna tar också upp förvaltningens arbete med kontrollköp.

Tillsynen består av inre- och yttre tillsyn, och varje försäljningsställe får minst ett tillsynsbesök per år. Som en del av tillsynen bedrivs även förebyggande tillsyn med syfte att informera och göra näringsidkarna uppmärksamma på de krav som de respektive lagstiftningarna ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.

Bakgrund

Sedan 31 augusti 2020 är det socialnämnden som ansvarar för Stockholms stads utförande av tillsyn av tobaksförsäljning och från och sedan 1 januari 2021 för andra liknande produkter så som elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare i enlighet med lag

om tobak och liknande produkter samt folkölsförsäljning i enlighet med alkohollagen. Sedan 1 augusti 2022 har Stockholms stad tillsynsansvar av tobaksfria nikotinprodukter i enlighet med lag om tobaksfria nikotinprodukter. Socialnämnden ansvarar sedan tidigare för kontroll av försäljning av receptfria läkemedel med stöd av lag om handel med vissa receptfria läkemedel. Socialnämnden ansvarar vidare för information till tillståndshavare och näringsidkare samt kontrollköp i enlighet med respektive lagstiftning.

Syftet med tillsynen och kontrollen är att förebygga och korrigera brister som kan uppstå vid försäljning av tobak och liknande produkter, folköl, receptfria läkemedel och tobaksfria nikotinprodukter. Tillsynsplanerna ska bidra till att tillsynsarbetet sker strukturerat med mätbara och uppföljningsbara mål.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 18 januari 2023 och funktionshinderrådet har haft möjlighet att behandla ärendet den 19 januari 2023.

Ärendet

Tillsynsarbetet ska bedrivas utifrån målsättningen att Stockholm ska vara en stad där man som näringsidkare kan få bra stöd och hjälp för att bedriva sin verksamhet enligt de regler som gäller. Tillståndsenheten ska därför alltid fokusera på att vara både rättssäkra och ge ett gott bemötande. Enheten fortsätter att arbeta med utskick av informationsblad i syfte att ge tillståndshavare information gällande respektive lagstiftning. Då anmälningsplikten för tobaksfria nikotinprodukter är ny och många verksamheter inte är vana vid det nya regelverket kommer enheten under året arbeta extra med att informera och stödja så att det är tydligt vilka regler som gäller.

Tillsynen av tobakstillstånd bedrivs på olika sätt, och består av inre- och yttre tillsyn. Tillsynen och kontrollen av försäljningsställen som är anmälda för e-cigaretter, folköl, tobaksfria nikotinprodukter och vissa receptfria läkemedel består av yttre tillsyn. Som en del av tillsynen bedrivs även förebyggande tillsyn med syfte att informera och göra näringsidkarna uppmärksamma på de krav som de respektive lagstiftningarna ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.

Den inre tillsynen motsvarar liknande prövning som görs i enlighet med alkohollagen för tillståndshavare av serveringstillstånd. Tillståndshavarens ekonomi och vissa uppgifter om personerna med betydande inflytande i bolaget kontrolleras. Kontroll görs med hjälp av kreditupplysningsföretag och samverkan med andra myndigheter såsom Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket. Den yttre tillsynen innebär en kontroll av att verksamheten på försäljningsstället sker i enlighet med respektive lagstiftning. Tillståndsenhetens mål är att varje försäljningsställe ska få minst ett tillsynsbesök per år. Under året ska tillsynsbesök genomföras med andra myndigheter såsom Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket. Genom gemensamma tillsyner kan fördjupat tillsynsarbete bedrivas. Ett nära samarbete kring utvecklingen av tillsynsarbetet sker regelbundet tillsammans med Göteborg och Malmös tillståndsenheter – inom ramen för det så kallade ”Storstadssamarbetet”.

Kontrollköp

Förvaltningens arbete med kontrollköp kommer att fortsätta. Kontrollköp innebär att person som har fyllt 18 år provar att köpa tobaksvara, folköl, receptfria läkemedel och tobakfria nikotinprodukter utan att visa legitimation. Syftet är att granska om försäljningsstället uppfyller sin skyldighet att förvissa sig om att mottagaren har fyllt 18 år. Kontrollköp är ett verktyg som syftar till att skapa ett bra underlag för dialog med försäljningsstället. Vad som framkommit genom kontrollköp får inte utgöra grund för kommunen att meddela sanktion. Stockholms stad har använt metoden kontrollköp i tillsynsarbetet sedan 1 juni 2015.

Åtgärder vid uppmärksammade brister

Allvarligare brister kan föranleda sanktioner enligt lag om tobak och liknande produkter. De sanktioner som följer LTLTP är varning och återkallelse vid försäljningstillstånd för tobaksvaror. Kommunen kan även besluta om sanktioner i form av förbud och föreläggande, vilka kan förenas med vite. Sanktioner i form av förbud, föreläggande och vite kan även beslutas avseende brister i försäljningen av e-cigaretter, folköl och tobakfria nikotinprodukter. Föreläggande innebär att försäljningsstället aktivt ska vidta en åtgärd.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen föreslår att socialnämnden antar förslag på tillsynsplan för år 2023.

Bilagor

Bilaga 1 - Tillsynsplan tobak och liknande produkter
Stockholms stad 2023

Bilaga 2 - Tillsynsplan folköl Stockholms stad 2023

Bilaga 3 - Tillsynsplan tobaksfria nikotinprodukter Stockholms
stad 2023

Bilaga 4 - Tillsynsplan vissa receptfria läkemedel Stockholms
stad 2023